T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/254
KARAR NO : 2024/284
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET: Davacının satın aldığı ithal aracın, yurt dışında kullanılmış olduğu halde *"sıfır araç"* olarak beyan edilmiş olması nedeniyle, aracın mülkiyetinin kamuya geçirilmesinden dolayı mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla, maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.B
Vekili : Av. D.D
Davalı : Ticaret Bakanlığı Gebze Gümrük Müdürlüğü
Vekili : Av. S.D.K

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, A.O.Tic.Ltd.Şti. adına tescilli, 31/03/2008 tarihli ve 4893 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesi ile, yeni ve kullanılmamış olarak beyan ve ithal edilip, bilahare davacı tarafından satın alınan WBAWK.....şasi numaralı araçla ilgili olarak, aracın eski olup yurt dışında kullanılmış olduğundan bahisle, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Gebze Gümrük Müdürlüğü tarafından alınan 30/09/2014 tarihli ve 3032995 sayılı *"mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* kararı sebebiyle uğranıldığı ileri sürülen, 125.000 TL maddi zararın tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 23/02/2016 tarih ve E.2016/141, K.2016/234 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözümünde *"4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235.maddesindeki düzenleme uyarınca vergi mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine, dosyanın yetkili ve görevli Kocaeli Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

3. Kocaeli 2. Vergi Mahkemesi 20/04/2017 tarih ve E.2016/558, K.2017/575 sayılı kararı ile,*"hizmet kusurundan kaynaklı tazminat davalarında idare mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ve 2577 sayılı Kanun'un 43/1-b maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyaların, İstanbul Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

4. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 24/05/2017 tarih ve E.2017/1009, K.2017/886 sayılı görevli yargı yerinin belirlenmesi kararı ile, uyuşmazlıkta idare mahkemesinin görevli olduğuna kesin olarak karar vermiş ve Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararını kaldırmıştır. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Uyuşmazlık, yurt dışından ülkeye kaçak eşya sokulmasını önleme, izleme ve araştırmakla yükümlü idarelerin aracın yurt dışından ithal edilerek trafik siciline kaydının yapılması öncesinde üzerine düşen dikkat ve özeni göstermeyerek, hizmeti kusurlu işlettikleri, davacı şirketin aracın kaçak olarak yurda getirilmesinde bir ilgisi ve kusuru bulunmadığı, gümrük idaresince işlemler tamamlanarak ithal edilen aracı satın alıp trafik siciline tescil ettiren iyi niyetli 3. kişi durumunda bulunduğu, ithalatı gerçekleştiren kişilerin sahte belgelerle bu aracı ithal ettiklerinden bahisle aracına el konulması nedeniyle uğradığı zararın tazmin edilmesi gerektiği ileri sürülerek tazminat talebinde bulunulmasından kaynaklanmakta olup tazminat talebinin temelinde, davalı idarenin mevzuatla kendisine verilen denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi sonunda, idarenin kayıtlarına güvenerek tasarrufta bulunan kişilerin zarara uğramasına sebebiyet verildiği iddiasının bulunduğunun ve tazminat talebinin vergi mahkemesinin görev alanında bulunan aracın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin işlemden kaynaklanmadığının anlaşılması karşısında davanın görüm ve çözümünde idare mahkemesi görevlidir.*
>
> *Açıklanan nedenle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 43. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde İdare Mahkemesinin görevli kılınmasına, kararın taraflara tebliği için dosyanın görevli kılınan Kocaeli 2. İdare Mahkemesine gönderilmesine..."*

5. Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 29/11/2017 tarih ve E.2017/771, K.2017/1920 sayılı kararı ile,*"2918 sayılı Kanun'un 110.maddesi kapsamındaki uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle davanın görev

yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 15/05/2018 tarih ve E.2018/1472, K.2018/1274 sayılı kararı ile esastan kabul edilerek istinafa konu karar kaldırılmış ve dosya mahkemesine iade edilmiştir. İstinaf mercii kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava yurt dışından ülkeye kaçak eşya sokulmasını önleme, izleme ve araştırmakla yükümlü idarelerin aracın yurt dışından ithal edilerek trafik siciline kaydının yapılması öncesinde üzerine düşen dikkat ve özeni göstermeyerek, hizmeti kusurlu işlettikleri, davacının aracın kaçak olarak yurda getirilmesinde bir ilgisi ve kusuru bulunmadığı, gümrük idaresince işlemler tamamlanarak ithal edilen aracı satın alıp trafik siciline tescil ettiren iyi niyetli 3. kişi durumunda bulunduğu, ithalatı gerçekleştiren kişilerin sahte belgelerle bu aracı ithal ettiklerinden bahisle aracına el konulması nedeniyle uğradığı zararın tazmin edilmesi gerektiği ileri sürülerek tazminat talebinde bulunulmasından kaynaklanmakta olup, tazminat talebinin temelinde, davalı idarenin mevzuatla kendisine verilen denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi sonunda, idarenin kayıtlarına güvenerek tasarrufta bulunan kişilerin zarara uğramasına sebebiyet verildiği iddiası bulunduğundan ve bu durumun ancak idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenebileceğinden, bu sebeple açılacak tam yargı davalarınınidari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 11/01/2011 tarihli ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik"Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." kuralı yer almaktadır.

Anılan Kanun hükmünde, "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle 2918 sayılı Kanun'da yer alan hukuki sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla görevli yargı yeri belirlenirken, söz konusu Kanun'da motorlu araçların verdiği zararlarla sınırlı biçimde düzenlenen sorumluluk kurallarının, dava konusu uyuşmazlığa uygulanamayacağı ortadadır...."

6. Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 18/12/2019 tarih ve E.2018/780, K.2019/1308 sayılı kararı ile davanın esastan kabulüne karar vermiş, bu karar davalı idarece istinaf edilmiştir.

7. **İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 16/02/2022 tarih ve E.2020/1763, K.2022/298 sayılı kararı** ile, bu kez istinaf başvurusunun esastan kabulü ile istinafa konu kararın kaldırılmasına ve uyuşmazlığın çözümünde *"2918 sayılı Kanun'un 110.maddesindeki düzenleme uyarınca adli yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, dava dışı kişi ya da kişilerin işlemleri ile idare yanıltılarak trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir (Uyuşmazlık Mahkemesi, 05.04.2021 tarih ve E:2021/178, K:2021/228).

Yine yurt dışından kaçak olarak veya ithalat rejimine aykırı olarak ithal edilen araçları ikinci el olarak satın alan kişiler tarafından, trafik tescil işleminde hizmet kusuru bulunduğundan bahisle İçişleri Bakanlığa, gümrük denetiminde hizmet kusuru olduğundan bahisle gümrük idareleri aleyhine karşı tazminat davalarında Uyuşmazlık Mahkemesinin 28.09.2020 tarih ve E:2020/417, K:2020/551; 05.04.2021 tarih ve E:2021/110, K:2021/158; 05.04.2021 tarih ve E:2021/178, K:2021/228; 31.01.2022 tarih ve E:2021/621, K:2022/42 sayılı kararları ile diğer pek çok kararında da benzer uyuşmazlıkların görüm ve çözümündeadli yargının görevli olduğu belirtilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, davanın her safhasında görev kurallarının dikkate alınacağıbilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin içtihatları neticesinde uygulamada birlik sağlanması ve benzer uyuşmazlıklardan bir kısmının adli yargıda bir kısmının idari yargıda görülmesinin de önüne geçilmesi gerekmektedir.

*Bu durumda, Uyuşmazlık Mahkemesinin yukarıda özetine yer verilen karar gerekçesinde yer verildiği üzere, bakılan bu davanın görüm ve çözümü **adli yargının** görevine girdiği sonucuna ulaşılmaktadır..."*

8. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

9. Gebze 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/10/2023 tarih ve E.2022/94, K.2023/311 sayılıkararı ile, davanın esastan kabulüne karar vermiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 02/02/2024 tarih ve E.2024/59, K.2024/236 sayılı kararı ile esastan kabul edilerek, istinafa konu karar kesin olarak kaldırılmış ve yargı yoluna ilişkin olarak yeniden bir karar verilmek üzere dosya mahkemesine iade edilmiştir. İstinaf mercii kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava; davacının satın aldığı araca yeni ve kullanılmamış olarak tescilli iken eski olduğunun tespit edilmesi nedeniyle el konulmasında gümrük denetimleri yetersiz kalan davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, maddi zararın tazmini istemine ilişkindir.

Davalı, kamu tüzel kişiliği olup; işlem ve eylemleri kural olarak idari nitelik taşır. Somut olayda, davalı idarenin mevzuatla kendisine verilmiş bulunan görevleri gereği gibi yerine getirmediği ileri sürülmüştür. Gümrük gözetimi ve kontrolleri ile devamındaki araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemler idari nitelikte olup, hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususunun idari yargı yerinin denetimine tabi bulunmasına göre, görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi de hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Bu durumda, davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. (Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16/09/2022 tarih, 2022/127 Esas ve 2022/441 Karar sayılı ilamı

Yukarıda açıklanan nedenlerle İdareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu açıkca veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

İlk derece mahkemesince uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gözetilerek yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasının incelenmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince işin esası ve diğer istinaf itirazları incelenmeksizin ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına..."

10. **Gebze 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 14/02/2024 tarih ve E.2024/42, K.2024/47 sayılı kararı**ile, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava şartı yokluğundan davanın (usulden) reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3.Hukuk Dairesi'nin kaldırma ilamı ve tüm dosya içeriği birlikte değerlendirildiğinde; davalının kamu tüzel kişiliği olduğu, işlem ve eylemleri kural olarak idari nitelik taşıdığı, gümrük gözetimi ve kontrolleri ile devamındaki araç tesciline ilişkin olarak yapılan işlemler idari nitelikte olup bu işlemlerin hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususları hizmet kusuru niteliğinde olduğu, bu zararın talep edilmesinin idari yargı yerinin görevi dahilinde kaldığı, idarenin hizmet kusurundan doğan zararlarından dolayı 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerektiği, dolayısıyla yargı yolunun caiz olmadığı anlaşılmıştır. (Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16/09/2022 tarih, 2022/127 Esas ve 2022/441 Karar sayılı ilamı)

Yargı yolunun HMK 114 1/b maddesi gereği dava şartları arasında yer aldığı, dava şartlarının yargılamanın her safhasında dikkate alınabileceği anlaşıldığından dava şartı olan yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş..."

III. İLGİLİ HUKUK

11. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"İdari Yaptırımlar"* ana başlıklı Üçüncü Bölümünün *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

13. Bakanlar Kurulunun 20/12/1995 tarih ve 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararı'nın*"Genel hükümler"* ana başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir."

14. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun*"Vergi kaybına neden olan işlemlere uygulanacak cezalar"* ana başlıklı İkinci Bölümü'nün 235. maddesinin somut olayla ilgili kısımları şöyledir:

"Değişik :28/3/2013-6455/12 md.)

1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

...

c) (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Eşyanın ithali, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

...

4. (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Cezai hükümler saklı kalmak üzere;

a) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda otuz gün içinde mahrecine iade ya da ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan üçüncü ülkeye transit edilir. Bu süre içerisinde mahrecine iade veya üçüncü ülkeye transit edilmeyen eşya, ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

b) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda mahrecine iade, ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan ya da serbest bölge üzerinden üçüncü ülkeye transit veya ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

c) Teslimden sonra kontrol sonucunda uygunsuzluğu tespit edilen ancak bulunamayan eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

..."

15. 4458 sayılı Kanun'un *"İtirazlar"* başlıklı 242. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/6/2009-5911/64 md.)

1. Yükümlüler kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilir.

2. İdareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

3. İtiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlış makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.

4. İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir."

16. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari

sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, ticari bir şirket adına tescilli 31/03/2008 tarihli ve 4893 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesi ile sıfır araç olarak beyan ve ithal edilip, bilahare davacı tarafından satın alınan hususi aracın yurt dışında kullanılmış ve ithali bu nedenle izne tabi olmasına rağmen sıfır araç olarak beyan edilmesi nedeniyle aracın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararından dolayı, davacının söz konusu aracın beyan edildiğinden farklı şekilde ithalinde bir kusurunun bulunmadığı ve mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Davalı idare, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. 5326 sayılı Kanun hükümlerinde düzenlendiği şekliyle, aracın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararı, idari tedbir niteliğinde bir idari yaptırımdır. 4458 sayılı Kanun'un yukarıda anılan 242. maddesi gereğince, bu idari yaptırıma karşı itiraz yolunun nihai olarak idari yargı yerine yapılacağı düzenlenmiş olmakla birlikte, uyuşmazlık konusu olayda, davacı tarafça idari yaptırıma karşı bir itiraz ya da başvuru yapılmamış, bu yaptırımdan dolayı uğranılan maddi zararın tazmini talep edilmiştir.

21. Olayda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kapsamında davalı idarenin sorumluluğuna ilişkin bir iddia, olgu ya da düzenleme bulunmadığından, bu Kanun'un uygulanması söz konusu değildir. Bu durumda, aynı zamanda bir idari işlem olan ve idari tedbir niteliğindeki mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararından dolayı, mülkiyet hakkı ihlal edilen *("kişisel hakkı doğrudan muhtel olan")* davacının açtığı tazminat (tam yargı) davasının, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi uyarınca idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/02/2022 tarih ve E.2020/1763, K.2022/298 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/02/2022 tarih ve E.2020/1763, K.2022/298 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/07/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN